

Reflektioner och rekommendationer från miljöuppföljning av Socialnämnden (SN) och Vård- och omsorgsnämnden (VON) i samband med klimat- och miljöutskottets sammanträde 6 maj 2025.

1. I kommunens miljöprogram finns ett målvärde för indikator 5.2.2 om att 50 % av kommunens totala inköp av varor och produkter ska vara miljöcertifierade/miljömärkta senast år 2025.
 - *Hur jobbar SN och VON för att öka andelen inköp av miljömärkta/miljöcertifierade varor och produkter i sina verksamheter?*

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrateger välkomnar att både SN och VON fokuserar på inköp av miljömärkta livsmedel och strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt välja miljömärkta varor vid inköp. SN och VON rekommenderas ha en tydlig strategi för hur andelen miljömärkta inköp kan öka. Det kan t ex handla om att identifiera varor/produkter som går att ersätta med miljömärkning utan att det medför betydande kostnadsökningar. Upphandlingsenheten och kommunens miljöstrateger kan stötta i det arbetet.

2. I miljöprogrammet finns en ambition om att öka andelen cirkulära flöden genom återbruk och återanvändning. Även i kommunens avfallsplan finns mål för att öka återbruk.
 - *Hur har SN och VON arbetet med återbruk och cirkulära flöden under året som gått?*

Reflektion och rekommendation

Kommunens miljöstrateger gläds åt det arbete SN och VON gjort inom återbruk, både genom att sträva efter hög grad av återbruk i samband med större flyttar, men också att återbruk är ett fokus som genomsyrar verksamheter som Bussgruppen, Datakvaren och aktivitetshuset, med flera.

3. I kommunens miljöprogram finns mål om att fasa ut farliga ämnen och minimera spridningen av miljögifter som kan skada människor och natur.
 - *Hur går åtgärdsarbetet med Handlingsplan gifter i miljön?*

Reflektion och rekommendation

SN och VON har många miljöombud och utsedda kemikalieansvariga, vilket är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete med handlingsplanen i en stor och utspridd organisation. Det är bra att SN och VON kopplar detta arbete till alla tre dimensioner av hållbarhet, vilket skapar förutsättningar för större acceptans och långsiktighet i arbetet. För att få extra effekt på utfasningen av farliga kemikalier är en rekommendation för det fortsatta arbetet att välja ut några åtgärder eller områden att arbeta mer fokuserat med.

Valet bör vara inom områden som är relevanta för SN och VON, men som ännu inte är genomförda fullt ut eller där inarbetade rutiner saknas i verksamheterna. Miljöstrategier och kemikaliesamordnare kan ge stöd i det arbetet.

Vidare rekommenderar kommunens miljöstrateger SN och VON att i framtiden använda kemikaliehanteringssystemet kommunen nyligen infört för att underlätta arbetet med kemiska produkter.

SN och VON nämnde att plast kan bli ett fokusområde framöver. Kommunens miljöstrateger rekommenderar att nämnderna realiserar den planen. Utöver att plast kan innehålla skadliga ämnen så har det även potential till minskade avfallsmängder och i förlängningen koldioxidutsläpp då plastprodukter ger upphov till koldioxidutsläpp vid förbränning.

4. I miljöprogrammet finns mål om att kommunen och dess helägda bolag ska minska de konsumtionsbaserade utsläppen från varor och produkter inom sina verksamheter. En stor del av kommunens växthusgasutsläpp från inköp av varor och produkter är kopplat till livsmedel och måltider.
 - *Hur fortlöper arbetet med att minska växthusgasutsläppen från inköp av livsmedel samt hur fortlöper arbetet med att minska matsvinnet?*

Reflektion och rekommendation

Det är bra att VON har indikatorer för att följa upp både matsvinn och koldioxidutsläpp per kg inköpta livsmedel. Det är positivt att matsvinnet inom VON:s verksamheter fortsätter att minska. Att koldioxidutsläpp per kg inköpta livsmedel ökat förklarades med att de ersättningsvaror man fått av leverantör när efterfrågade produkter saknats haft högre koldioxidavtryck. Ett medskick är att det inte nödvändigtvis alltid finns en korrelation mellan miljömärkt och minskade koldioxidutsläpp. Att minska koldioxidutsläpp per kg köpt livsmedel kan även handla om att byta ut en produkt mot en annan, exempelvis ris mot potatis, mejeriprodukter mot växtbaserade, minskat inköp av animaliskt protein till förmån för baljväxter med mera.

5. Kommunen har som mål att 2025 ska de geografiska växthusgasutsläppen minska med 25% jämfört med 2019. Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge och är därför ett viktigt område att jobba med.
 - *Hur har SN:s och VON:s arbete sett ut under året för att fortsätta minska utsläppen från tjänsteresor samt övriga transporter inom verksamheten?*

Reflektion och rekommendation

Det är bra att VON, som utför många resor i tjänsten lokalt med bil, satsar på att öka andelen fordon med förnyelsebara drivmedel och har ruttoptimering med cykel som förstahandsval inom hemtjänsten. För SN:s del, där fler längre resor görs, är det bra man

följer upp hur anvisningar efterlevs och att man har mål om att minska antalet resor med flyg under 60 mil som görs i tjänsten. Kommunen har nyligen reviderat anvisningar för resor i tjänsten och det är positivt att nämnderna har aktiviteter för att kommunicera och informera om dessa.

6. En standardfråga till alla nämnder och bolag är: Hur bedriver ni ert miljöarbete;

- a) *i verksamhetens kärnuppdrag*, och b) *internt inom er verksamhet*? Syftet med frågan är att bättre förstå hur miljöarbetet genomförs och för att sätta ljuset på att det behövs en struktur i verksamheten för miljöarbetet både i kärnuppdrag och i det egna interna arbetet.

Reflektion och rekommendation

Som kommunens största förvaltning med flest anställda är det glädjande att se att många miljöombud finns. Det är en förutsättning för att miljöarbetet ska fungera optimalt. SN och VON har många anställda som inte har daglig tillgång till dator, men har ändå hög andel av de anställda som gått kommunens interna miljöutbildning, vilket är glädjande och vittnar om att det arbetet har prioriterats.